

Afrikaanse tieners as agente van Afrikaanse taalverandering

'n Meningsstuk – “Kwessies rond taal en die jeug”
PanSAT NTLA, 22 Junie 2021

Deur proff. Adri Breed en Elvis Saal

Tieners se taalgebruik word dikwels geassosieer met taalverval en slordigheid (vgl. Aitchison 1991: 4; Leech 2012: 127). In hierdie verband word sterk aantygings gemaak, byvoorbeeld dat tieners nie goeie Afrikaanse sinne kan formuleer of Afrikaans behoorlik kan spel of skryf nie. Afrikaanse tieners word ook dikwels daarvan beskuldig dat hulle hul taal vermeng en dat hulle gereeld Engelse woorde en uitdrukkings in hul taal gebruik.

Jongmense is egter agente van taalverandering. Daar is genoeg bewyse en aanduidings in taalkundeliteratuur dat jongmense op die voorpunt is van taalontwikkeling en -innovasie. Holmes (1992: 221) dui aan dat jongmense nuwe taalvorme vinniger aanvaar en dit meer gereeld gebruik as volwasse sprekers.

Jongmense skakel dikwels met mekaar in 'n digitale ruimte. Hierdie digitale ruimte bied die geleentheid om kontak te maak met 'n groot aantal ander jong lede van die taalgemeenskap. Dié ruimte skep ook 'n geleentheid vir kreatiewe, speelse en innoverende taalgebruik. Afrikaans is geen uitsondering nie en daarom word 'n aantal nuwe woorde in die Afrikaanse leksikon gevind. Hierdie Afrikaanse taalinnovasies beïnvloed dikwels die algemene taalvariasie van Afrikaans. Voorbeelde van só 'n taalinvloed vanuit die digitale ruimte is nuwe Afrikaanse lemmas soos *woke*, *app* en *emotikon*.

Instellings soos die Afrikaanse media het die waarde van die taal van die jeug begin herken. Dit is deesdae 'n algemene fenomeen om hiérdie taalvariëteit in geformaliseerde ruimtes soos Afrikaanse bemarkingsmateriaal en literatuur te vind. Bepaalde studies wys ook op die oortuigingskrag van die Afrikaanse jeug se taalvariëteit (vgl. Saal & Blignaut 2011). Daarom word die taal van die jeug vanweë die kommersiële waarde daarvan dikwels as bemarkingstrategie gebruik.

Net so kan die taal van die Afrikaanse jeug baie suksesvol gebruik word in gesondheidskommunikasie-intervensies. Een manier om die aandag van die jeug te trek, byvoorbeeld om belangrike gesondheidsboodskappe oor te dra, is om die boodskap in 'n Afrikaanse register aan te bied waarmee die jeug maklik kan identifiseer. Dit is van besondere belang tydens 'n pandemie waar die hele gemeenskap oortuig moet wees van die belangrikheid van sosialedistansiëringsprotokolle en goeie higiëne.

Daar is duidelik meer te sê oor jeugtaal as wat tot dusver algemeen erken is. Ons is van mening dat die taal van die Afrikaanse jeug 'n belangrike diskoers moet vorm in onderwerpe wat verband hou met Afrikaanse taalsake. Dit moet, om enkele voorbeelde te noem, die onderwerp van Afrikaanse taalkundige navorsing wees, in die Afrikaanse skoolkurrikulum verreken word, en as 'n kragtige instrument in oorerdende Afrikaanse kommunikasiekontekste beskou word.

Taal is dinamies en verander heertyd. Alhoewel die jeugtaalvariëteit 'n waardevolle bron kan wees vir taaltoepassings en 'n sentrale bydrae lewer tot taalverandering, is dit belangrik om daarop te let dat jeugtaal tydgebonde is en 'n aanduiding te gee van 'n spesifieke konteks en 'n spesifieke deel van die taalgemeenskap. Namate die jong Afrikaanssprekendes tot volwassenheid vorder, bly elemente van die jeugtaal deel van hul taalrepertoire en dra dit by tot die algemene Afrikaanse taalvariëteit. 'n Nuwe jeugvariëteit word ontwikkel deur die nuwe jonger groep sprekers. Dit is dus belangrik vir Afrikaanse taalkundiges om voortdurend veranderinge in die jeugtaal te ondersoek, aangesien nuwe sprekers die jeugtaalgemeenskap betree.

Bronne

Aitchison, J. 1991. *Taalverandering: vordering of verval?* Cambridge: Cambridge University Press.

Leech, G. 2012. Hoe die Engelse grammatika verander het. In Littlejohn en Mehta (reds.) 2012.

Holmes, J. 1992. *'n Inleiding tot die sosiolinguistiek.* Londen, New York: Longman.

Saal, E. & Blignaut, J. 2011. "Moetie rai gammattaal gebrykie": Die gebruik en waarde van 'n Tienerkaaps in gedrukte advertensies. LitNet Akademies, 8 (3).